

Előszó

A *Horizontok II.* kötet a pedagógusképzés reformjának folytatásáról szóló első kötet folytatása. Ebben a kötetben a jelenleg zajló, vagy az elmúlt időszakban lezajlott törekvésekről adnak számot az egyes tanulmányok. A kötet három részből áll. Az első rész a pécsi törekvéseket, a második rész a kaposvári pedagógusjelöltek önkéntes társadalmi szerepvállalásának lehetőségeit mutatja be. A harmadik rész pedig válogatás az *Autonómia és felelősség III.* konferencia előadásából. Kifejezetten olyan tanulmányokat kerestünk, amelyek reagálhatnak a változások során felmerült igényekre, kérdéskörökre.

A pécsi törekvések bemutatását egy kutatásról szóló két tanulmány indítja (Arató Ferenc). Az egyik tanulmány bemutatja azt a szempontrendszert, amelyet egy kvalitatív, feltáró jellegű kutatás során bontottak ki a pedagógusjelöltek, a mentortanárok és a kísérőszemináriumi oktatók közreműködésével. A másik tanulmány azokat a fejlesztési eredményeket mutatja be, amelyek a kutatásban feltárt igényekre válaszolva születtek a pécsi neveléstudományi műhely munkájaként, új műfaji megoldásokat javasolva a pedagógusképzés számára a Pécsi Tudományegyetemen. Kucserka Zsófia és Szabó Veronika a szakdolgozati portfólió műfajának implementációjához hozzájáruló műhelymunkáról számolnak be, amelynek eredményeként megszületett egy portfóliókézikönyv a hallgatók számára. Korpics Márta egy utánkövetéses vizsgálat eredményeiről számol be írásában, a vizsgálat során kifejezetten a kompetencia alapú megközelítés szempontjai alapján vizsgáldtak – vajon rendelkeznek-e a már pályán lévő egykori pécsi pedagógushallgatók a megfelelő tanári kompetenciákkal.

A Kaposvári Egyetemen kiterjedt rendszere van a pedagógusjelöltek önkéntes szerepvállalását biztosító programelemeknek. Benczéné Fekete Andrea és szerzőtársai (Gelencsérné Bakó Márta, Nagyné Árgány Brigitta, Takács Anett, Walter Imola) bemutatják egy felmérés alapján az önkéntesség aktuális helyzetét, egy speciális önkéntes tevékenységet (korrepetálás), a gyógypedagógus-képzésben rendelkezésre álló lehetőségeket, a hátrányos helyzetű gyerekeket oktató iskolák tehetséggondozó programjaiban való részvételt biztosító tevékenységeket, valamint a hátrányos helyzetű hallgatókat támogató lehetőségeket.

A Kitekintésben izgalmas területekre irányítják az olvasó figyelmét a tanulmányok. Kovács Krisztina a mentorképzésben részt vett hallgatók visszajelzéseire is építve vizsgálja, hogy mi motiválta leginkább a hallgatókat a mentorképzés választásában, mi jellemzi a mentortanár hallgatók mentorképét, valamint milyen nehézségeket, szakmai kihívásokat látnak a mentorhallgatók a mentori feladatok ellátásában.

Imre Anna tanulmányában azt vizsgálja, hogy a délutáni, négy óráig tartó időszakasz tartalmas kitöltése hozzájárulhat-e a tanulói eredményesség növekedéséhez. Milyen tendenciák figyelhetők meg jelenleg, milyen szempontokat kellene figyelembe venni az eredményesség növelése érdekében.

Fenyődi Andrea tanulmányában először az erkölcsstan tantárgyi koncepciójából következő sajátos kompetenciákat vázolja fel, majd egy lehetséges tanárképzési modell néhány lényeges elemét mutatja be. A szerző szerint a nemrég bevezetett kerettanterv elméleti alapvetéséhez

és módszertani ajánlásának megvalósításához változatos módszertani eszköztárra van szükség azért, hogy a pedagógus bevonja a tanulókat az ítéletalkotásba, értelmezésekbe, előhívja előzetes tudásukat, segítse a saját magukra vonatkozó tudásuk alakítását, fejlessze a szociális érzékenység erősítéséhez szükséges képességeket.

Imre Nóra egy olyan nagyon fontos területet vizsgál, amely a pedagógusjelöltek számára, legalábbis az ebben a kötetben is publikált kutatási tanulmányok szerint is, fehér foltnak számít – a szülői házzal való kapcsolattartás kérdését. A szerző további érveket sorakoztat fel amellet, hogy a szülők bevonása az iskola életébe döntő jelentőségű kérdés lehet.

Barna Viktor a kollégiumpedagógia megjelenését hiányolja a pedagógusképzésből. Három oldalról erősítené meg a kollégiumi kontextusban szükséges tanári kompetenciák megjelenését a pedagógusképzésben: szakmai-elméleti megközelítésben, nevelési és terepgyakorlatok formájában, valamint célzott pedagógus-továbbképzéseken.

Agora Zsuzsanna és Rab Virág egy a tanárjelölteket bevonó, kutatószemináriumi munka tapasztalatait mutatják be, egy az identitás és lokalitás kérdéskörében kifejlesztett társasjáték kipróbálása kapcsán. Ehhez a munkához kapcsolódik Monoriné Papp Sarolta tanulmánya, amely azt mutatja be, hogy hogyan lehet például egy ilyen társasjáték pedagógiai elemeit elemezni, kibontani, továbbfejleszteni a Step 21 modell segítségével.

Béres Judit nőknek szóló biblioterápiás csoportfoglalkozást mutat be magyar nyelvű írásában. Ezt mintegy kiegészíti angol nyelvű publikációja, amely viszont azt mutatja be, hogy iskolai környezetben, egy tehetséggondozó program keretében hogyan lehet alkalmazni a biblioterápiás megközelítést.

Fekete Zsófia egy kérdőíves vizsgálatot végzett azokban a rehabilitációs munkacsoportokban, ahol zeneterapeuta is dolgozik. A felmérés abból a célból készült, hogy kirajzolódjon, milyen kollegiális attitűd veszi körül a zeneterápiát. A szerző szerint mind a zeneterapeuta, mind a zenepedagógus képzésben, továbbá az afáziások terápiájában és a társadalomba történő újraintegrálásában is fontos lenne a zene jelentőségének szisztematikus oktatása és elfogadtatása.